

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ

Пловдив 4000; бул. «Менделеев» № 12; тел. +359/32/654 300

Факс +359/32/633 157; www.au-plovdiv.bg

Факултет ИКОНОМИКА

Утвърждавам:

Декан:

(Доц. д-р Димо Атанасов)

ИНДИВИДУАЛЕН УЧЕБЕН ПЛАН

на Наталия Йорданова Шукадарова

Заповед РД-26-33/22.06.2021

Област на висшето образование	3.0. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление	3.8. Икономика
Научна специалност	Икономика и управление (селско стопанство)
Форма на обучение	Задочна
Продължителност на обучение	4 години
Тема на дисертационния труд	УСТОЙЧИВОСТ НА БЪЛГАРСКОТО ЗЪРНОПРОИЗВОДСТВО В КОНТЕКСТА НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЗЕЛЕНА СДЕЛКА
Научен ръководител	Доц. д-р Димо Атанасов
Обсъден и приет на КС	Протокол № 219/25.05.2021 г.
Утвърден на заседание на ФС	Протокол № 199/08.06.2021 г.

ОБЩ УЧЕБЕН ПЛАН

А. Учебна и преподавателска работа на докторанта		
ПЪРВА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Участие в обучителни курсове		
Обучителен курс „Методика на научните изследвания“	Септември – Декември, 2021 г.	5
Обучителен курс „Европейска аграрна политика“	Януари – Февруари, 2022 г.	5
Сума за I година		10
ВТОРА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Обучителен курс „Устойчиви аграрни системи“	Септември – Декември, 2022 г.	5
Изпит по специалността	Януари – Февруари, 2023 г.	20
Сума за II година		25
ТРЕТА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Сума за III година		
ЧЕТВЪРТА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Сума за IV година		
Общо Раздел А		35

Б. Научно-изследователска работа на докторанта
Анотация: Зърнопроизводството е стратегически важен сектор за България, с мултифункционална роля както на микро-, така и на макро- ниво. Производството на пшеница осигурява продоволствената сигурност на страна, а царевичата, ечемика, и другите зърнени култури обезпечават със суровини отраслите на националното стопанство. Важна е експортната ролята на зърнопроизводството, като източник на приходи за българските ферми и за икономиката на селските райони. Осигуряването на трудова заетост за голям брой хора в България допълва социалните аспекти на сектора и създава положителен мултиплициращ ефект на локално, регионално и национално ниво. Прякото въздействие на селското стопанство върху околната среда и силната му зависимост от нея, са в центъра на научните, практическите и институционалните дискусии в ЕС. В края на 2019 г. Европейската комисия представи „Европейската зелена

сделка“, акцентираща върху набор от политически инициативи, насочени към постигане на климатично неутрална икономика до 2050 г. Новата политика за климата е описвана като новата европейска стратегия за растеж. Целта на Европа е да бъде водеща в благоприятните за климата индустрии и чистите технологии.

През 2020 г. Европейската комисия представи и стратегията „От фермата до трапеза“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система. Тя е част от Европейската зелена сделка, като конкретните целеви стойности на ниво държава-членка следва да бъдат постигнати до 2030 г. Според Комисията, досега европейската храна е била стандарт за безопасност, но трябва да се превърне и в глобален стандарт за устойчивост. Стратегическите планове за новата Обща селскостопанска политика следва да се съобразят с целите на Зелената сделка и стратегията „От фермата до трапезата“.

Основните предизвикателства пред бъдещото развитие на българското зърнопроизводство безспорно са свързани с възможностите за постигане на амбициозните екологични цели на „Европейската зелена сделка“, както и за постигане на устойчивост на икономическо, социално и екологично ниво. Част от целите на Зелената сделка до 2030 г. обхващат: 50 % намаление на употребата на пестициди, 20 % намаление на употребата на торове и в допълнение 25 % от земеделската земя следва да бъде заделена за биологично производство. Науката несъмнено ще търси алтернативи на традиционните методи и технологии за зърнопроизводство, но към момента българските производители не са готови с технологични концепции, които докато увеличават производителността, същевременно да намаляват климатичния отпечатък. Със сигурност натискът върху българските зърнопроизводители, по отношение на тяхната конкурентоспособност и ефективност ще расте. Ако фермерите извън ЕС не спазват същите екологични стандарти и като резултат могат да произвеждат по-евтино, как се очаква от европейските фермери да са конкурентни на световните пазари. Друг важен факт е, че ЕК не е предложила до този момент оценка на влиянието от прилагането на тези условия и последиците за селското стопанство. Единственият доклад по отношение на влиянието на Зелената сделка и нейните стратегии „От фермата до трапезата“ и „Стратегията за биоразнообразието“ е направен от Американския департамент по земеделието (USDA). Направените икономически симулации в доклада разкриват, че Зелената сделка на ЕС ще доведе до намаление на световната селскостопанска продукция, по-високи цени, по-малко търговия и по-голяма хранителна несигурност.

В препоръките на Европейската комисия към изготвянето на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони на България е посочено, че данните от продажбата на пестициди за периода 2015-2017 г. показват много висок и стабилен дял на препарати, които се считат за опасни и които следват да бъдат заменени. Това е индикатор, че България не е в позиция да постигне целта от 50 % намаление на опасни пестициди до 2030 г.

Със заложените цели в Зелената сделка, Европа залага високи изисквания и условия, за които българското зърнопроизводство все още не е готово. Няколко цели на Зелената сделка могат значително да повлияят на фермерските доходи в сектор зърнопроизводство. Зелената сделка е поглед към бъдещето, очертава устойчива визия и перспектива, но е от изключителна важност да се прилага с течение на времето, постепенно и стъпка по стъпка, за да се избегнат сътресения и спад в икономическата активност на селскостопанските субекти. В тази връзка, националната аграрна политика през следващите години следва да търси

балансиран подход за постигане на икономически ефективно, екологично съвместимо и социално отговорно устойчиво зърнопроизводство в контекста на Европейската зелена сделка.

Целта на изследването е на база проследяване прилагането на политическите инициативи в областта на селското стопанство, насочени към екологизиране и постигане на климатично неутрална икономика, заложиени в „Европейската зелена сделка“, да се оцени влиянието им върху зърнопроизводството в България и анализират възможностите за запазване и подобряване на неговата устойчивост.

Насоки за дисертацията:

- Подпомагане на българското селско стопанство от Европейските земеделски фондове;
- Икономически тенденции през последните двадесет години в глобален и национален мащаб – цени на зърнените култури, цена на земята, арендни плащания, земеделски доходи;
- Състояние и анализ на сектор „Зърнопроизводство“ в България;
- Ролята на Общата селскостопанска политика за развитието на Българското зърнопроизводство;
- Модерни политики на ЕС. „Европейска Зелена сделка“ – цели и съдържание;
- Възможности за адаптиране на българското зърнопроизводство;
- Агроекологични направления в реформираната ОСП;
- Параметри и изисквания на агроекологичното и интегрираното производство и консервационното земеделие;
- Нагласи на българските зърнопроизводители за зелен преход и устойчиво земеделие;
- Анкетни проучвания сред зърнопроизводители в България с различен размер на стопанствата;
- Изследване и представяне на успешни и устойчиви практики при зърнопроизводството в България;
- Науката в помощ на устойчивото и ефективно зърнопроизводство;
- Ролята на Националната асоциация на зърнопроизводителите в постигане на конкурентоспособност и устойчивост на стопанствата от сектора.

Методичен план

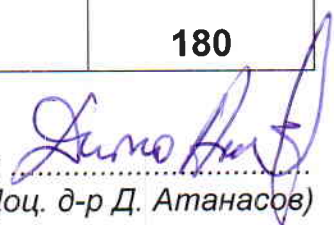
ПЪРВА ГОДИНА

Дейност	Период	Кредити
Проучване на теоретичната рамка в областта на устойчивото земеделие и Европейските политики, насочени към екологизиране на селското стопанство. Разясняване на целите и аспектите на „Европейската Зелена сделка“	Юни 2021 – Юни 2022	5
Отчет за работата на докторанта	Юни 2022 г.	10
Сума за I година		15

ВТОРА ГОДИНА

Дейност	Период	Кредити
Адаптиране на методика за изследване,	Юни 2022 –	5

оценка и анализ на устойчивостта на българското зърнопроизводство в условията на „Европейската Зелена сделка“	Юни 2023	
Участие в научен форум (1)	Юни 2022 – Юни 2023	5
Научна публикация по темата на дисертацията (1)	Юни 2022 – Юни 2023	10
Отчет за работата на докторанта	Юни 2022 г.	10
Сума за II година		30
ТРЕТА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Организиране и провеждане на емпирично изследване, с цел събиране, синтезиране, обработка и анализ на информация по темата на дисертацията.	Юни 2023 – Юни 2024	5
Участие в научен форум (2)	Юни 2023 – Юни 2024	5
Научна публикация по темата на дисертацията (2)	Юни 2023 – Юни 2024	10
Отчет за работата на докторанта	Юни 2024 г.	10
Сума за III година		30
ЧЕТВЪРТА ГОДИНА		
Дейност	Период	Кредити
Извеждане на препоръки за подобряване устойчивостта на зърнопроизводството в България. Представяне на успешни модели на земеделски стопанства от сектора.	Юни 2024 – Юни 2025	5
Участие в научен форум (3)	Юни 2024 – Юни 2025	5
Научна публикация по темата на дисертацията (3)	Юни 2024 – Юни 2025	10
Разработване на автореферат и представяне на завършен дисертационен труд пред катедра „Икономика“ (Вътрешна защита).	Юни 2025 г.	50
Сума за IV година		70
Общо Раздел Б		145
Общо за курса		180

Научен ръководител:
(Доц. д-р Д. Атанасов)

Докторант:
(Наталия Шукадарова)